

УДК: 616-036.2(477)(092)

DOI: 10.62151/2786-9288.2.2.2024.01

**Колектив кафедри епідеміології Львівського національного медичного університету
імені Данила Галицького**

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, Львів, Україна

**КОСТЯНТИН СИНЯК – ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ЕПІДЕМІОЛОГ,
ВЧЕНИЙ І ПЕДАГОГ**

(до 100-річчя від дня народження)

Життєва дорога видатного вченого-епідеміолога і педагога – професора, доктора медичних наук Костянтина Михайловича Синяка, пролягла від батьківського порогу на Житомирщині, де 24 травня 1924 року народився він у багатодітній селянській сім'ї. З дитинства пізнав лиходійство штучно створеного голоду, біль і гіркоту «розкуркулення» і примусового вивезення родини з рідної поліської землі, куди вони повернулися перед війною. Нове лихо – війна, змінило життя молодого студента другого курсу Житомирського фармацевтичного технікуму. Тортури у застінках гестапо, партизанський загін, життя сповнене нестатків і тривог формувало характер молодого юнака, що допомогло йому долати труднощі повоєнного лихоліття.

Особливим періодом були 1945-1950 роки навчання у Львівському медичному інституті. Це був період професійного становлення і можливості спілкування з патріотично налаштованою українською інтелігенцією, що змінило його світогляд і, як писав К.М. Синяк в автобіографічному описі, «перетворили мене із безбатченка на послідовного, щирого українця.... За цю любов до України до останніх днів свого життя я залишаюся вдячним моїм львівським друзям».

Перші кроки в науці Костянтин Михайлович зробив в Львівському науково-дослідному інституті епідеміології та мікробіології, де у 1955 році захистив кандидатську дисертацію на науковий ступінь кандидата медичних

наук і в тому ще році очолив вірусологічну лабораторію. Основними напрямками наукових досліджень стали нейровірусні інфекції, а від 1960 року на базі лабораторії було створено Український республіканський консультативно-методичний центр зі специфічної профілактики поліомієліту. В лабораторії здійснювали інші вірусологічні дослідження, зокрема з проблем вірусного кліщового енцефаліту, лімфоцитарного хоріомеїніті, ентеровірусів. Цей період у житті молодого вченого ознаменувався його участю в реалізації програми боротьби з поліомієлітом шляхом здійснення масової вакцинації населення із застосуванням живої поліомієлітної вакцини. Успішна реалізація програми боротьби з поліомієлітом відкрила можливості до участі в міжнародних зустрічах з провідними вченими світу, які працювали у цьому напрямку.

Костянтин Михайлович декілька років очолював Ужгородський інститут епідеміології, у 1964 році захистив докторську дисертацію і був запрошений на роботу заступником з наукової роботи виробничого сектору Інституту поліомієліту і вірусних енцефалітів АМН СРСР. За короткий час професор Синяк К.М. продовжив роботу у Швеції, де долучився до створення Протоколу ООН із заборони біологічної зброї, який розроблявся в Стокгольмському міжнародному інституті з вивчення проблем миру (SIPRI). Під час роботи в інституті, він часто бував у відрядженнях у багатьох країнах світу.

Після завершення роботи в SIPRI, наукова діяльність професора К.М. Синяка була пов'язана з Києвом, де він працював заступником директора Київського НДІ епідеміології та мікробіології, де створив лабораторію газової хроматографії, обіймав посаду головного епідеміолога МОЗ України. Від 1976 року очолив кафедру епідеміології в Київському інституті удосконалення лікарів. Костянтин Михайлович залишився в пам'яті лікарів-курсантів чудовим педагогом і вченим. Він продовжив наукову діяльність у розрізі картографування території держави за ризиками зараження інфекціями та інвазіями, за результатами якої було опубліковано 25 томів атласу. Особливо слід відзначити внесок професора К.М. Синяка у створення трьох підручників, понад 350 наукових праць з епідеміології для різних категорій здобувачів вищої освіти. Він доклався до формування системи цивільного захисту України, неоцінений його внесок у функціонуванні системи протиепідемічного захисту шляхом підготовки фахівців, безпосередньої участі в ліквідації епідемічних ускладнень. У нашій пам'яті професор Синяк К.М. залишається талановитим вченим і педагогом, вимогливим до себе, справедливим до оточуючих, оптимістом і патріотом, який писав про себе: «У своїй діяльності лікар я завжди виходив з того, що Богом дане життя є унікальним явищем, яке ніколи не повториться, тому воно є неоцінним скарбом».

Контактна особа: проф. Н.О. Виноград, тел. 067 676 0212;
E-mail: vynogradno@ukr.net.